

Referat despre Mircea Eliade

Este o personalitate complexa de formatie enciclopedica intrand in galeria marilor personalitati romanesti, care ne reprezinta in contextul valorilor universale.

Petru Culianu (un prieten si colaborator a lui Mircea Eliade) afirma: nascut in Romania Mircea Eliade apartine lumii intregi... el ilustreaza triada culturala romana, franceza, americana. Un alt cercetator, Arcade sustine ca Eliade este fondatorul, inspiratorul, si marele artizan al culturii romane din exil.

Cu toate ca a trait si a creat in strainatate romanitatea lui Eliade este evidenta prin situarea universului fictional in cadrul romanesc si printr-o dimensiune afectiva specific romaneasca: dorul.

Prin marea varietate a preocuparilor sale Eliade s-apropie de Dimitrie Cantemir, I. H. Radulescu, Mihai Eminescu, sau Bogdan Petriceu Hasdeu.

-Viatia si activitatea literara:-

S-a nascut in 1907, in Bucuresti ca fiul capitanului Gheorghe Eliade.

Scoala primara in Bucuresti, si in vestitul liceu Spiru Haret din Bucuresti. in anii de liceu se dovedeste a fi un autodidact insetat de cunoastere. Este coligent la mai multe materii, dar studiaza singur filozofia, fizica, persana, sanscrita, stiintele naturii, istoria religiilor.

Ritmul de lucru este intens, dormind doar patru ore la noapte, evocat in romanul autobiografic Romanul adolescentului miop.

Primul succes literar il reprezinta o proza fantastica Cum am descoperit piatra filozofala, publicata in 1921 in ziarul stiintelor populare. in 1925 se inscrie la facultatea de litere si filozofie din Bucuresti. Il are pe profesorii Radulescu Motru, Dimitrie Gusti, Tudor Vianu, Nicolae Iorga. O influenta covarsitoare are asupra sa filozoful Nae Ionescu.

In anii 1927-1928 calatoreste in Italia unde il cunaste pe scriitorul Giovanni Pappini. in 1928 solicita o bursa in India care i se aproba. Se stabileste la Calcutta, unde studiaza sanscrita si filozofia indiana, cu vestitul profesor Dasgupta. Anii acestia vor fi evocati in romanul Maytrei. In 1933 ii apar romanele Isabel si Apele diavolului.

Revine in tara si impreuna cu un cerc de prieteni Mircea Vulcanescu, Marcel Iancu, Mihai Sebastian, filozoful Petre Comarnescu, filozoful Constantin Noica si Emil Cioran. Fondeaza gruparea Criterion. Mircea Eliade este defapt conducatorul tinerii generatii nonconformiste insetate de cunoastere si nou. Isi obtine doctoratul in filozofie. Retinut in invatatura superioara propune seminarii din istoria religiilor. Publica romanele intoarcerea din rai, Nunta in cerc, Lumina ce se

stinge, Domnisoara Cristina. D easemenea incepe sa publice in limba romana studii despre yoga.

In 1940 este trimis ca atasat la Londra si Paris. Dupa razboi se stabileste la Paris unde va preda la universitate. Prin studiile sale de orientalistica si istoria religiilor el se impune ca o importanta personalitate stiintifica. in 1956 preda la universitatea din Chicago.

Continua sa publice romane, studii despre mitologie, antropologie, sociologie, mitologie. In 1976 incepe publicarea operei sale fundamentale Istoria credintelor si a ideilor religioase. Prestigiul stiintific este recunoscut prin titlul de doctor honor causa al mai multor universitati si prin traducerea cartilor sale in diferite limbi. Moare in anul 1986.

Mircea Eliade este autorul unei opere vaste, plina de semnificatii profunde. Ea cuprinde nuvele romane, eseuri, memorialistica, piese de teatru, studii de mitologie, etnografie, sociologie, antropologie, istoria religiilor. Toate aceste lucrari atat de diferite alcatuiesc in fond un univers convergent(unitar) in care literatura se imbina cu stiinta. Chiar Eliade isi defina opera o coincidentia opozitorie sau marele tot definit prin coexistenta celor doua prin principii yin si yan (masculin si femini).

Inca din tinerete Eliade s-a afirmat ca seful noii generatii nonconformiste, deosebit de receptiva la inovatiile de tot feluri, reprezentata de Emil Cioran, Constantin Noica, Mircea Vulcanescu, Eugen Ionescu, Petre tiutea, Petru Comarnescu.

Aceasta este o perioada de aur a perioadei interbelice si a culturii romanesti.

1. De tanar Mircea Eliade a fost fascinat de idei de trairea in spirit, de implinirea si desavarsirea in sine. Autodidact el s-a construit pe sine implinind parca deviza existentialistilor de mai tarziu: omul este ceea ce se face: l'home est ce qu'il se fait.

2. Anii indelungati de studiu, cercetarea constanta in domeniul religiilor, al istoriei, al lingvisticii si al mitologiei s-au concretizat in studii valoroase de o surprinzatoare noutate care pun in lumina eruditia autorului, capacitatea de analiza si sinteza. O contributie deosebita o reprezinta inca din 1933 teza de doctorat Psihologia meditatiei indiene – studii despre yoga. Publicarea cartii a atras atentia specialistilor straini. Pana la plecarea definitiva din tara Eliade era o autoritate culturala de prim rang. Numai in decenul patru ii aparusera peste omie de studii si peste douazeci de volume.

3. Tezele fundamentale in jurul carora se structureaza intreaga sa opera:

- a.) . fenomenologia sacrului
- b.) . coincidentia opozitorie

Sacrul este in fond revelatia, descoperirea realului intalnirea cu ceea ce ne mantuieste, dand sens existentei noastre. Sacru egal sfant egal divin. Eliade creeaza conceptul de hierofanie ca forma de manifestare a sacrului. Datoria istoricului religiilor trebuie sa fie refacerea istoriei hierofaniilor, adica

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

a manifestarilor realitatii sacre. Eliade opune sacrului profanul, care insemna omenesc, pamantesc, terestru. Sacrul si profanul sunt dominante ale operei lui Eliade, obsedat mereu de alegerea intre cele doua posibilitati. Alte dominante ale creatiei sale, inafara de credinta cu oscilatia intre sacru si profan, iubirea (de Dumnezeu, de semeni, de adevar si de frumos), mitul (este pentru Eliade povestea unei faceri), timpul (oscilatia intre timpul individual al oamenilor si timpul etern), moartea.

4. Alaturi de Blaga, Mircea Eliade si-a adus o contributie importanta la cunoasterea si valorificarea miturilor stravechi, autohtone. Cele mai importante studii despre mit sunt: Mitul eternei reintoarceri; Aspecte ale mitului; Sacru si profan; De la Zalmoxis la Djinghis Ham.

In conceptia lui Mircea Eliade mitul povesteste o istorie sacra, care s-a petrecut intr-un timp primordiar, un timp fabulos al inceputurilor.

Pe Eliade il intereseaza mitul viu, mitul creator. In acest sens grecii printr-un rationalism exagerat au golit miturile de valoarea lor religioasa, metafizica. Miturile ofera modele pentru oameni, si astfel ele dau valoare si sens existentei. Eliade identifica doua mituri fundamentale ale spiritualitatii romanesti: mitul mesterul Manole si mitul mioritic.

-Mircea Eliade istoric al religiilor-

Prin studiile sale vaste si profunde in exceptionalele sinteze realizate, Eliade este cel mai mare istoric al religiilor. Lucrarile sale fundamentale in acest domeniu sunt: Tratat de istoria religiilor (Paris, 1949); Istoria credintelor si al ideilor religioase (trei volume, prima apare in 1976, ultimul in 1983). In aceasta lucrare de sinteza Eliade urmareste raporturile omului cu sacrul de-alungul timpurilor de la paleolitic pana in prezent. In primul volum Eliade urmareste credinta religioasa de la epoca pietrei pana la misterele Eleusis (credinta in reinviere). Volumul doi urmareste istoria religiilor de la Budha pana la triumful crestinismului. Volumul trei urmareste credintele religioase de la Mahomed pana la reforma lui Luther si Calvin. Lucrarea este unica prin capacitatea de analiza si sinteza, prin capacitatea autorului de a ierarhiza credintele religioase, esentiale prin care omul s-a raportat in timp la sacru. Prin dimensiunile si valoarea ei aceasta sinteza este o adevarata istorie a spiritului omenesc din cele mai vechi timpuri pana azi.

Eliade ajunge la urmatoarea concluzie: in epoca noastra teologia mortii lui Dumnezeu este singura creatie religioasa a lumii moderne. Aceasta ultima etapa ilustreaza retragerea, ascunderea sacrului din lume si identificarea lui cu profanul.

-Proza lui Mircea Eliade-

In climatul literar interbelic, aparitia lui Mircea Eliade a produs sentimentul de inedit, de original. In proza interbelica se conturasera doua directii fundamentale:

- realista: reprezentata de Liviu Rebreanu (Ion, Rascoala)

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

- psihologica, analitica: reprezentata de Hortensia Papadat-Bengescu (ciclul Hallipa) si Camil Petrescu (Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi, Patul lui Procust)

Mircea Eliade isi delimiteaza un loc aparte printr-o proza de tip existentialist, in care reflexivitatea se imbina cu fantasticul si cu miticul.

Asemenea lui Camil Petrescu, Mircea Eliade pune accentul pe autenticitate, considerand si el, ca trairea autentica, experienta personala reprezinta singura modalitate de cunoastere a vietii si unica sursa a creatiei autentice: Orice se intampla in viata poate constitui un roman. si in viata nu se intampla numai amoruri, casatorii, adultere; se intampla si ratari, entuziasme, filozofii, morti sufletesti, aventuri fantastice. Orice e viu se poate transforma in epic, orice a fost trait sau ar putea fi trait.

Din dorinta de a asigura autenticitatea operei, de cele mai multe ori Mircea Eliade alege formula jurnalului, dupa modelul scriitorului francez Andre Gide. in acest sens George Calinescu afirma: Mircea Eliade este cea mai integrala si servila intrupare al gideismului in literatura noastra.

Proza lui Mircea Eliade se caracterizeaza prin noutatea si diversitatea problemelor abordate. Astfel in proza sa se intalnesc probleme de orientalistica cu erosul, thanatosul, moda, filozofia, mitologia, viata sexuala; se caracterizeaza printr-o mare bogatie de motive: motivul cuplului, visului, strigoiului, magicii indiene si autohtone, a evadarii din spatiu si timp, a labirintului, a redobandirii starii originare, mitul sacrului si printr-o infuzie masiva de informatie stiintifica; astfel in creatiile sale literare regasim ideile fundamentale din opera sa stiintifica: mitul eternei reantarceri, relatia dintre sacru si profan, teroarea istoriei, mitul coborarii in infern, mitul labirintului.

Prezenta acestor idei, atat in opera stiintifica, cat si in cea literara, da unitate operei lui Mircea Eliade. Scriitorul insusi afirma, ca pentru a judeca ceea ce am scris, cartile mele trebuiesc judecate in totalitatea lor.

In prima perioada a activitatii sale Eliade alege romanul indirect in care personajul, un tanar obsedat de cunoasterea lumii, si de cunoasterea de sine, isi povesteste experientele sale. Romanele din aceasta perioada alcatuiesc ciclul indian, dezvaluind o lume misterioasa, exotica, cu credinte si practici magice, necunoscute europenilor; este o lume fabuloasa, care isi pastreaza nealterate mituri, credinte, obiceiuri.

O schimbare de problematica o reprezinta romanele intoarcerea din rai, Huliganii. in aceste romane Eliade este preocupat de destinul unei generatii, care cauta solutii pentru criza sufleteasca si ontologica pe care o traiesc. Ei sunt obsedati de gasirea paradisiului pierdut. in acest sens autorul preciza: voiam sa-mi prezint generatia: consideram ca acesti tineri sunt huligani in adevaratul sens al cuvintului, tineri, care pregatesc o revolutie spirituala, culturala si –daca nu politica– cel putin reala, concreta. Personajele erau deci tineri, profesori, scriitori, actori.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Trecerea la o noua etapa se realizeaza prin romanul Lumina ce se stinge, despre care insusi autorul ne spune ca a aparut ca o reactie inconstienta impotriva Indiei. Romanul se bazeaza pe monologul interior, apropiindu-se de romanul Ulissee al lui Joyce.

Cartile care vor urma consolideaza si diversifica coordonata fantastica intemeiata de proza lui Eminescu.

Pana la Eliade granita dintre real si fantastic era destul de bine marcata. Pentru prima data, in proza lui Eliade, trecerea de la planul real la planul fantastic se face direct, firesc, pe nesimtite.

De cele mai multe ori intr-o existenta banala, obisnuita, intervine brusc anormalul, fantasticul. Astfel in nuvele si romane vom intalni iesiri fabuloase din realitate, din spatiu, din timp, practici magice, interferenta realitate-vis, experiente yoga, toate redade printr-o tehnica narativa ingenioasa prin care autorul ambiguizeaza discursul epic.

Naratiunea se desfasoara pe mai multe planuri, dezvaluind treptat fantasticul, care se ascunde in realitatea banala, comuna, obisnuita. Finalul acestor proze este in totdeauna de neasteptat, surprinzator.

Dupa razboi nuvelele si romanele lui Eliade sunt construite pe o dimensiune fantastica diferita de etapa anterioara. Fantasticul nu se mai bazeaza numai pe practici magice, autohtone (motivul sarpelui, strigoiului), ci are semnificatia ruperii de realitate si a intalnirii cu sacrul.

In acest sens Eugen Simion preciza ca locul magicului este luat de o forta spirituala mai complexa, miticul, care se manifesta in existenta omului modern.

Operele reprezentative ale acestei etape sunt: Noaptea de Sanzenie, nuvele din volumul Nouasprezece trandafiri, Pe strada Mantuleasa. Toate aceste opere sunt guvernate de intamplari fantastice. Omul trece brusc, constient sau inconstient, din realitatea imediata in domeniul sacrului. Aceasta trecere este in fond o initiere, care are loc intr-un spatiu initiatic: Bucuresti sau gradina plina de taine a tigancilor.

Astfel Gavrilescu din La tiganci, dar si Guana Abdul, Lixandru din Pe strada Mantuleasa ies din timpul cronologic, intrand intr-un timp mitic din care reantoarcerea este imposibila.

In acest sens moartea reprezinta o regenerare, un adevarat inceput de viata noua, o depasire a lumii obisnuite, reale, o evadare din timp intr-un univers sacru.

Romanul Noaptea de Sanzenie are acest sens al initierii prin moarte, in plus este si o fresca realista a societatii romanesti dintre anii 1936-1948.

Prozele lui Eliade prelucreaza mituri autohtone si universale; astfel nuvele La curte la Dionis

aminteste de mitul lui Orfeu si Euridice. in alte proze Eliade trateaza motivul labirintului, simbolul eternei cautari; astfel poetul Adrian incearca sa reconstituie labirintul propriei vieti.

Un alt mit este cel al regenerarii biologice, prelucrat in nuvela Tinerete fara tinerete in care un batran profesor in noaptea de pastii trece printr-un cuidat proces de intinerire revenind la varsta de 30 de ani.

In ceea ce priveste structura acestor proze fantastice, ele sunt construite pe un nucleu mitic, care se dezvolta in cercuri concentrice, printr-o permanenta imbinare de real si fantastic. Naratiunea fireasca, naturala, este deregata brusc prin aparitia anormanului.

In aceste proze fantastice Eliade dovedeste o adevarata vocatie de povestitor. El stie sa creeze si sa mentina suspansul, lasandu-i cititorului libertatea de a alege o varianta posibila. Astfel prozele sale sunt niste structuri deschise, si actul lecturii devine o modalitate de cunoastere. in multe proze Eliade foloseste tehnica povestii in poveste.

De fiecare data cititorul este surprins de iesirea din normalitate, de aventurile neobisnuite ale personajului si de finalul neasteptat.

Proza lui Eliade este complexa, plina de semnificatii, simboluri, idei filozofice, care solicita o anumita initiere, un anumit grad de cultura.

Mircea Eliade ramane in literatura romana drept creatorul romanului exotic si cel mai de seama reprezentant al prozei fantastice.